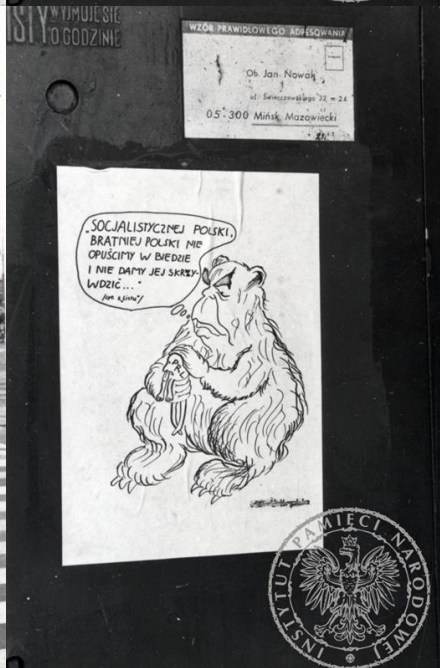
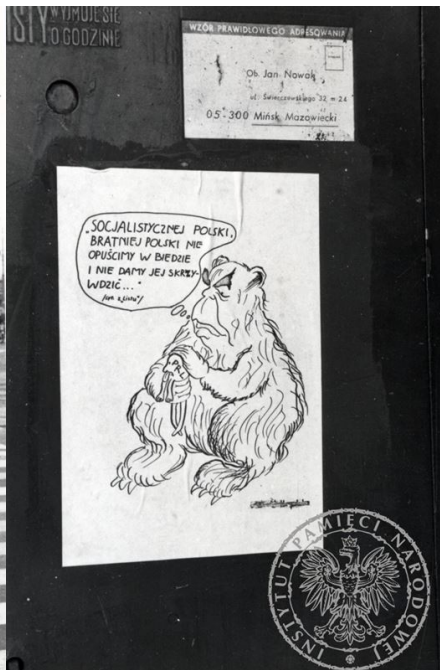

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/archiwa/pion-archiwalny-ipn/poznan/przykladowe-dokumenty/43385,Plakat-z-karykatura-Leonida-Brezniewa.html>
26.02.2026, 20:31

Poznań, dnia 22 czerwiec 1981 r.

NOTATKA SŁUŻBOWA

W dniu dzisiejszym w trakcie wykonywania czynności służbowych, stwierdziłem w szeregu miejscach w śródmieściu Poznania, rozplakatowane ulotki o następującej treści :

• karyktura L. Brodniewa pod postacią niedźwiedzia , trzymającego człowieka mającego wyobrazić PRL z napisem - cytatem z listu KC PZPR - " Socjalistycznej Polski, bratniej Polski nie opuścimy w biedzie i nie damy jej skrzywdzić". Ulotka sycaliowana jest przez NIKZ Wielkopolska.

Ulotka ta jest formatu A-4, wykonana techniką kserokopii.

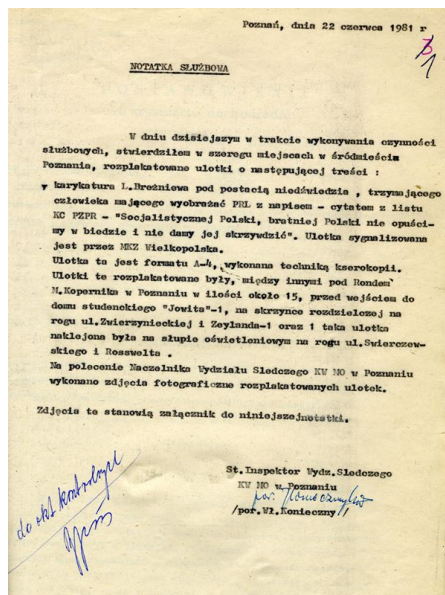
Ulotki te rozplakatowane były, między innymi pod domem "M. Kopernika" w Poznaniu w ilości około 15, przed wejściem do domu studenckiego "Jowita"-1, na skrzyżowaniu rozdzielonej na rogu ul. Świerzyńskiego i Żelazna-1 oraz i taka ulotka naklejona była na słupie oświetleniowym na rogu ul. Świerzyńskiego i Roswellta .

Na polecenie Naczelnika Wydziału Śledczego KW MO w Poznaniu wykonane zdjęcia fotograficzne rozplakatowanych ulotek.

Zdjęcia te stanowią załącznik do niniejszej notatki.

St. Inspektor Wydz. Śledczego
KW MO w Poznaniu
por. Wł. Koniczny

do akt karyktury
JPM

Plakat z karykaturą Leonida Breżniewa

05.10.2017

Jedną z form działalności opozycyjnej w latach osiemdziesiątych było wydawanie nieocenzurowanych czasopism, książek i druków ulotnych. Rozwijająca się intensywnie w latach 1980-1981 niezależna działalność wydawnicza stała się jednak powodem wielu działań operacyjnych i śledczych realizowanych przez SB oraz Prokuraturę Wojewódzką. Szczególne zainteresowanie organów ścigania budziły publikacje o charakterze „antysocjalistycznym i antyradzieckim”.

W 1981 r. wydawaniem licznych publikacji bez zezwolenia Okręgowego Urzędu Kontroli Prasy, Publikacji i Widowisk w Poznaniu zajmował się m.in. Międzyzakładowy Komitet Założycielski, a od lipca Zarząd Regionu NSZZ „Solidarność”. Wydawał on również druki zawierające satyrę na ówczesną sytuację gospodarczą i polityczną. Jednym z najgłośniejszych przypadków okazało się wydrukowanie plakatów z karykaturą przedstawiającą niedźwiedzia przypominającego Leonida Breżniewa - I sekretarza KC Komunistycznej Partii Związku Radzieckiego. Niedźwiedź trzymał w łapie małego, chudego człowieka z napisem PRL i wypowiadał słowa: „Socjalistycznej Polski, bratniej Polski nie opuścimy w biedzie i nie damy jej skrzywdzić ...” Było to zdanie kończące list KC KPZR do KC PZPR wystosowany 5 czerwca 1981 r.

Karykatura Breżniewa została przekopiowana z czasopisma „Przegląd” (nr 6a) wydawanego w Warszawie przez Wydawnictwo im. Konstytucji 3 Maja (autora nie udało się dotychczas ustalić). Piotr Gumper przerysował ją w powiększeniu, a Wojciech Wołyński dorysował „chmurkę” z cytowanym powyżej fragmentem listu. Plakat był sygnowany przez MKZ Wielkopolska i rozklejany w różnych miejscach Poznania w okresie dużego napięcia politycznego po ujawnieniu treści listu wzywającego władze PRL do walki z „kontrewolucją” czyli z działalnością opozycji - przede wszystkim z „Solidarnością”.

Bardzo szybko Wydział Śledczy SB i Prokuratura Wojewódzka w Poznaniu zaczęły ścigać wydawców karykatury (sprawa Ds. 43/81). Śledczy ustalili, że MKZ nie otrzymał zgody na rozpowszechnianie tych plakatów, a nawet o taką zgodę nie występował. Prowadzenie tej sprawy zakończono 30 listopada 1981 r. w związku ze zmianą ustawy o kontroli prasy i widowisk. Nowe przepisy, które obowiązywały od 1 października kwalifikowały taką działalność jako wykroczenie. Warto dodać, że w czasie prowadzenia śledztwa nie ustalono osoby, która nie dopełniła

obowiązku poddania tych materiałów kontroli cenzury.

Oprac.: Przemysław Zwiernik (OBBH IPN w Poznaniu)

Fotografie od 1 do 6 przedstawiają plakat w przestrzeni miejskiej, m.in. na ścianach przejścia podziemnego pod Rondem Kaponiera.

Fotografia 7 przedstawia notatkę służbową w tej sprawie.

Materiały pochodzą z akt IPN Po 04/3440.

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)